

Valvira

Sosiaali- ja terveysalan
lupa- ja valvontavirasto

Webinaari potilas- ja sosiaaliasiavastaava- toiminnasta

27.5.2024

Mikä on muuttunut?

- Potilasasiavastaavan kelpoisuus
- Myös potilasasiavastaaville vuosiselvitysvelvollisuus
- Selvityksen tiedoksianto
- Potilasasiavastaavatoiminta hyvinvointialueen järjestämisvastuulle (valtio, työterveyslaitos)
- Vastuhenkilö asiavastaavatoiminnalle
- Asiavastaavien puolueettomuus ja riippumattomuus
- Rekisteri, henkilötietojen käsittely
- Asiavastaavan tiedonsaantioikeus

Mikä ei ole muuttunut?

- Sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista säädetään edelleen sosiaalihuollon asiakaslaissa ja potilaan asemasta ja oikeuksista potilaslaissa
- Muistutuksen ja kantelun tekemisestä säädetään edelleenkin em. laeissa
- Varhaiskasvatuksen osalta asiakkaan asemasta ja oikeuksista sekä muistutuksen ja kantelun tekemisestä säädetään edelleen varhaiskasvatuslaissa

Selvityksen tiedoksianto (8 § 4 mom)

- aluehallitukselle annettava selvitys
- on annettava lisäksi tiedoksi
  - hyvinvointialueen alueen kuntien kunnanhallituksille ja
  - aluehallintovirastolle sekä
  - **tarvittaessa** muille 2 §:n 1 momentissa tarkoitettujen palvelujen järjestäjille ja tuottajille (esim. yksityiset sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut, työterveyshuolto)
- Hyvinvointialueen on julkaistava selvitys internetissä ja tiedotettava selvityksen julkaisemisesta.

HE 300/2022 säännöskohtaiset perustelut

- Selvitys olisi tarpeen antaa tiedoksi kunnanhallituksille erityisesti **varhaiskasvatuksen** palvelujen osalta, mutta myös kunnan mahdollisesti tuottamien sosiaali- tai terveydenhuollon palvelujen osalta.
- Selvitys olisi perusteltua antaa tiedoksi myös aluehallintovirastolle, joka voisi hyödyntää selvitystä tarvittaessa valvontatehtävissään.
- **Jos selvityksessä kiinnitettäisiin erityistä huomiota joihinkin muihin 2 §:n 1 momentissa tarkoitettuihin palveluihin, olisi selvitys tarpeen antaa tiedoksi myös näitä palveluja järjestävälle tai tuottavalle taholle.**

Yksityisten toimijoiden potilaille/asiakkaille antama neuvonta

- Potilaslaki 10 § ja asiakaslaki 23 §:
Toimintayksikön on tiedotettava potilaille/asiakkailleen muistutusoikeudesta riittävällä tavalla sekä järjestettävä muistutuksen tekeminen mahdollisimman vaivattomaksi.
- Tämä velvollisuus on säilynyt, vaikka asiavastaavatoiminta on siirtynyt hyvinvointialueille

Yksityisten toimijoiden potilaille/asiakkaille antama neuvonta

- Yksityisillä toimijalla ei ole enää oikeutta järjestää potilasasiamiestoimintaa kuten aikaisemmin
- Yksityiset toimijat:
  - voivat antaa potilaan ja asiakkaan oikeuksiin liittyvää yleistä neuvontaa
  - ovat velvollisia toteuttamaan potilaslain 10 §:n ja asiakaslain 23 §:n mukaiset toimet
  - ovat velvollisia informoimaan asiakasta/potilasta mahdollisuudesta ottaa yhteyttä hyvinvointialueen asiavastaavaan
  - ohjaavat asiakkaan ottamaan yhteyttä hyvinvointialueen asiavastaavaan, kun asiakas/potilas tarvitsee asiavastaavan antamaa neuvontaa tai avustamista
  - eivät voi pitää sellaista rekisteriä, josta säädetään asiavastaavalaissa

Asiavastaavatoiminnan valvonnan lakiperusta

- Asiavastaavalaki 14 § 1 mom:

Hyvinvointialueen, HUS-yhtymän, valtion ja Työterveyslaitoksen omavalvontaan ja viranomaisvalvontaan niiden järjestäessä potilasasiavastaavien tai sosiaaliasiavastaavien toimintaa sovelletaan, mitä erikseen säädetään mainittujen tahojen järjestämän sosiaali- ja terveydenhuollon omavalvonnasta ja viranomaisvalvonnasta.

- Valvontalaki 1 § 3 mom:

Mitä 4 ja 5 luvuissa säädetään, sovelletaan myös potilasasiavastaavista ja sosiaaliasiavastaavista annetussa laissa (739/2023) tarkoitettujen potilasasiavastaavien ja sosiaaliasiavastaavien toiminnan omavalvontaan ja viranomaisvalvontaan.

→ Omavalvonta (valvontalaki 4 luku)

→ Viranomaisvalvonta (valvontalaki 5 luku)

Asiavastaavalaki - valvonta

1. **Palvelunjärjestäjän ja -tuottajan omavalvonta**

- **Omavalvonnalla varmistetaan toiminnan lainmukaisuus ennakoivasti ja aktiivisesti riskit tunnistaen ja epäkohtiin puuttuen**

2. AVIt: viranomaisvalvonta alueilla

- AVIt – järjestämisen ja tuottamisen lainmukaisuuden valvonta valvontalain mukaisesti

3. Valvira: ohjaa AVIen toimintaa valvonnan ja siihen liittyvän ohjauksen toimeenpanossa, yhteensovittamisessa ja yhdenmukaistamisessa

- Valvira valvoo järjestämisen ja tuottamisen lainmukaisuutta ja antaa valvontaan liittyvää ohjausta erityisesti periaatteellisesti tärkeissä ja laajakantoisissa asioissa ja usean AVIn toimialuetta/koko maata koskevilla asioilla

4. STM: toiminnan yleinen ohjaus, suunnittelu, kehittäminen ja valvonta

14 § Potilasasiavastaavien ja sosiaaliasiavastaavien toiminnan valvonta ja valtakunnallinen rekisteri

- Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston (Valvira) on pidettävä potilasasiavastaavista ja sosiaaliasiavastaavista valtakunnallista rekisteriä.
- Rekisteriin merkitään potilasasiavastaavien ja sosiaaliasiavastaavien nimi- ja yhteystiedot, koulutus sekä toiminnan järjestäjä.
- Potilasasiavastaavien ja sosiaaliasiavastaavien toiminnan järjestäjien on annettava mainitut tiedot ja niiden muutokset sähköisesti Valviralle.
- Tulee voimaan viimeistään 1.1.2025 alkaen.
- Valvira antaa myöhemmin asiasta tietoa.

Asiavastaavatoiminnan yhteyshenkilöt:

Potilasasiavastaavien yhteyshenkilö:

ESAVI terveydenhuollon ylitarkastaja Elise Kuismanen

LSAVI aluehallintoylilääkäri Maria Raitakari

LSSAVI terveydenhuollon ylitarkastaja Aulikki Hautsalo

ISAVI terveydenhuollon ylitarkastaja Tuula Kokkonen

PSAVI terveydenhuollon ylitarkastaja Harri Suhonen

LAAVI terveydenhuollon ylitarkastaja Anne-Mari Knuuti

Valvira ylitarkastaja Carola Arjatsalo

Valvira lakimies Lyyti Harju (myös sosiaaliasiavastaava-asiat)

Sosiaaliasiavastaavien yhteyshenkilö:

ESAVI sosiaalihuollon johtava ylitarkastaja Jaana Vilpas

LSAVI sosiaalihuollon ylitarkastaja Sini Virtanen, sosiaalihuollon johtava ylitarkastaja Nina Siro-Södergård

LSSAVI ylitarkastaja Laura Helovuo, ylitarkastaja Pia Lahtinen

ISAVI ylitarkastaja Taija Liukkonen

PSAVI sosiaalihuollon ylitarkastaja Mirva Makkonen

LAAVI sosiaalihuollon ylitarkastaja Merja Isoaho

Valvira ylitarkastaja Kirsi-Marja Santama